

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian, Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst Ds 2024:13

Förslag i sammanfattning

I promemorian föreslås att en ny lag om socialtjänstdataregister ska träda i kraft den 1 januari 2026. Syftet med de nya lagbestämmelserna är att få bättre statistik rörande socialtjänstens innehåll och insatser och därmed bidra till att utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Utan sådant underlag försvåras möjligheten för socialtjänsten att bedriva en verksamhet som är förenlig med kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Socialstyrelsen ansvarar idag för att sammanställa fem socialtjänstregister till vilka kommunerna levererar statistik. Bedömningen är dock att det finns brister i den nationella statistiken och att Socialstyrelsen i dagsläget saknar rättsliga förutsättningar att utöka insamlingen av personuppgifter till registren. Promemorian syftar därför till att skapa bättre förutsättningar för detta. Syfte med individbaserad statistik, som nu föreslås hämtas in, är att följa individer över tid och kunna göra uppföljningar av insatsernas effekt.

I det föreslagna socialtjänstdataregistret får personuppgifter behandlas enligt följande:

1. Personnummer eller samordningsnummer
2. Utredningsåtgärd och beslut
3. Insats och aktivitet
4. Aktualisering, orsak till insats, avslutsorsak
5. Annan uppgift av administrativ karaktär av betydelse för den utredning, prövning eller insats inom socialtjänsten som en person får.

Jönköpings kommuns synpunkter

Avseende de integritetsmässiga delarna bedömer Jönköpings kommun att promemorian tillräckligt väl väger behoven av relevant statistik i förhållande till enskilda personers integritet.

Jönköpings kommun bedömer dock att promemorians analys avseende konsekvenser för den kommunala socialtjänstverksamheten är bristfällig. I promemorian konstateras att insatser och aktiviteter kan behöva kategoriseras på ett ännu mer strukturerat sätt än idag, exempelvis enligt KSI (klassifikation av socialtjänstens insatser och aktiviteter). KSI är ett klassifikationssystem som Socialstyrelsen utvecklat, men som i dagsläget används väldigt begränsat av kommunerna och som är ett mycket omfattande system. KSI innehåller

i sin senaste version inte mindre än 1903 olika definierade socialtjänstaktiviteter.

Behovet av en mer djupgående analys blir alltmer angeläget eftersom den föreslagna lagen riskerar att öka administrationen inom socialtjänsten, som redan idag är hårt ansträngd på flera fronter. För- och nackdelar med sådan utveckling behöver belysas, tillsammans med en värdering av hur vinsterna av nya arbetssätt eventuella kan motivera den ökade arbetstyngden.

Jönköpings kommun instämmer med vikten av målsättningen med en kunskapsbaserad socialtjänst. Det är dock viktigt att åtgärderna för en sådan utveckling ständigt måste vägas mot risker med ökad administration och en alltför instrumentell syn på uppdraget. Detta blir särskilt nödvändigt mot bakgrund av att föreliggande promemoria föreslår att uppgifter som rör mål, måluppfyllelse och resultat med insatser inte ska registreras.

Om dessa statistikuppgifter saknas måste man fråga sig hur insamlingen av insatser och aktiviteter egentligen bidrar till en kunskapsbaserad socialtjänst, vars insatser leder till önskat resultat.

Sammanfattningsvis bedömer Jönköpings kommun att utredningen behöver förtydligas med en mer genomgripande analys kring hur nyttorna av förslagen står i paritet till den ökade arbetsinsats som krävs genom registrering av insatser och aktiviteter. Detta är en kritisk fråga utifrån den ansträngda situation som landets socialtjänster befinner sig i. Nyttan med förslaget blir därutöver särskilt tveksam eftersom inte mål, måluppfyllelse och resultat med olika insatser registreras. Detta har en negativ inverkan på möjligheterna att uppnå önskade effekter, vilket är mycket problematiskt utifrån de ökade arbetsuppgifter som förslagen genererar.

Ann-Marie Nilsson
Kommunalråd

Johan Fritz
Stadsdirektör